

Црквата е изградена во XVII век и несомнено е многу важен репрезент во преспанскиот регион од поствизантискиот период, а по иконографијата во неа се препознаваат елементи на православната духовност и на монашкото живеење.

Живописот во црквата е дело на повеќе мајстори, кои се издвојуваат со свои индивидуални карактеристики во работењето. Меѓу нив се спомнува името на зографот Никола, забележан на натписот од нишата над западниот влез, каде што е насликана композицијата Богородица со Христос.

■ Пишува: Милева ЛАЗОВА

Книгата "Црквата Света Богородица - Манастирот Сливница" (анализа и почетна конзервација на фрескоживописот), посветена на манастирската црква во селото Сливница, излезе од печат и е еден од последните отпечатени материјали од областа на заштитата на културните вредности кај нас. Засега оваа публикација е забележана само на англиски јазик, повеќе е наменета за научната јавност, а резултат е на Проектот со кој биле опфатени анализата и заштитата на фрескоживописот на спомнатата манастирска црква во преспанскиот регион. Проектот е реализиран со поддршка од Светската фондација на спомениците на културата, која постои и функционира повеќе од 100 години, со седиште во Њујорк и со канцелариите во неколку европски градови, од страна на Здружението за

валоризација, педагогија и едукација на културното наследство "Македонија" и во соработка со РЗЗС, сега Национален центар за конзервација, надворешни експерти и МПЦ, која е сопственик на објектот. Книгата е потпи-

БОЖЈИ ХРАМ И ЛЕКОВИТИ

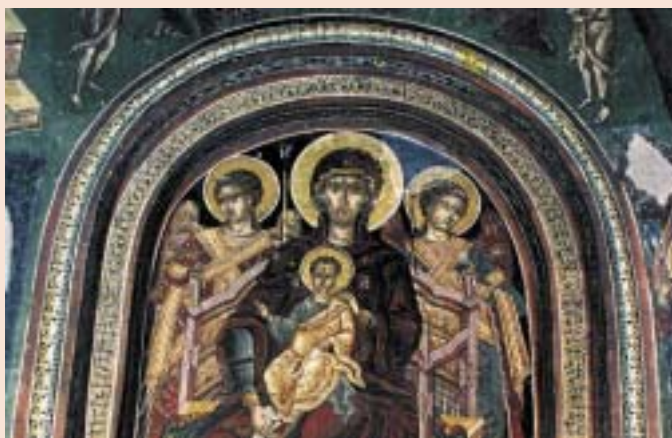
шана од тројца автори, Панче Велков е уредник и автор на предговорот, додека автор на најголемот дел од оваа издание, кое се однесува на анализата на фрескоживописот е д-р Донка Барџиева-Трајковска. Автор на делот за конзервација е сликарот-конзерватор Васил Трајковски, а овој процес тој го забележал со дигитални фотографии. Преводот на англиски јазик го изработила Даниела Стојановска.

ДЕТАЉНА АНАЛИЗА

Господинот Панче Велков во предговорот наведува дека првата фаза од Проектот се состоела од документирање на црквата, вклучувајќи го и детаљното снимање на оштетените примероци на фрескоживописот. За одредени примероци на фрескоживописот било потребно да се дефинира најдобриот можен начин на нивна конзервација, користејќи материјали и техники најблиски до оригиналните. По завршувањето на првичната конзерваторска работа и детаљната анализа на стилските карактеристики на фрескоживописот, оваа црква, како единствен примерок од ваков вид кој потекнува од XVII век, во нашата земја, беа споредени и валоризирани во поширокиот регионален и интернационален контекст. Една од причините зошто тројцата автори се одлучиле за Сливница е интересот кој во текот на последните години тој го побуди во јавноста, а многу години наназад тонеше во заборава. Црквата по ништо не заостанува од објектите од истиот период и во поширокиот регион, дури во некои

СО ЧУДЕСНИ СВОЈСТВА

аспекти, како што е иконографијата, таа ги надминува. Повеќето верски објекти од овој период се оштетени, а некои воопшто немаат живопис, што не е случај со црквата во Сливница. Овде станува збор за интегрално зачуван објект, кој датира од период кој малку е познат. На ваков начин всушност се дознава за врските на одредени провинции во Османлиската империја, за карактерот на животот, особено за тоа како живееле христијаните, како функционираше црквата итн.

ВАЖЕН РЕПРЕЗЕНТ

Во богатството споменици на културата во преспанскиот крај, се вбројува и манастирот "Света Богородица" во близина на селото Сливница. Манастирскиот комплекс го сочинуваат црквата, обновените и грижливо уредените конаци, поставени во оградениот простор на широкиот манастирски двор. Еден од постарите делови на објектот е наосот, изграден во текот на 1606-1607 година, односно XVII век. Покрај црквата има извор со света вода, за чии чудесни и лековити

својства луѓето раскажуваат со восхит. Несомнено црквата е многу важен репрезент во преспанскиот регион од поствизантискиот период, а по иконографијата се препознаваат елементи на православната духовност и на монашкото живеење. Таа е зачувана речиси целосно, со голем нартекс, наод и предворје, кој во голем дел е живописан. "Света Богородица"

бил досидан и живописан за своен нартекс, во 1645 година биле обновени и повторно насликани делови од стариот живопис, а во XIX век уште еднаш бил изграден затворен трем и дрвена камбанарија. Живописот во црквата е дело на повеќе мајстори, кои се издвојуваат со свои индивидуални карактеристики во работењето. Меѓу нив се спомнува името

е поставена на правоаголна основа, со форма на впишан крст, засводена и со полу-кружна апсида, петстрана надвор. Над западниот влез, од внатрешната страна на црквата, се наоѓа натпис кој кажува дека таа била изградена и живописана во времето на игуменот Никанур, во 1607 година. Како ктитори

на зографот Никола, забележан на натписот од нишата над западниот влез, каде што е насликана композицијата Богородица со Христос. Најверојатно, дело на овој зограф е и живописот од западната фасада. Во црквата се зачувани големиот крст и деисисната плоча. Царските двери и престолните икони

на црквата се забележани повеќе лица, меѓу кои се истакнува Михаило Петков од Битола, чиј син Купен (кој починал во 1599 година), во свечена облека е насликан на северната страна од олтарната апсида. Пет години по изградбата на црквата

потекнуваат од XVI век. Во текот на Првата светска војна, во 1918 година овој манастир го зафатил голем оган, а за време на Втората светска војна во 1942 година комплетно била уништена зградата, северната, јужната и западната страна.